

Előterjesztést készítette: Dr. Gulyás András műszaki ügyintéző

Előterjesztő: Völgyes József polgármester

Melléklet: 1. sz.: természetvédelmi szakértői dokumentáció 2. sz.: Természetvédelmi rendelet tervezet

Elfogadása: egyszerű többséget igényel

	dátum	aláírás
Előadó		
Közreadás	2025 MÁJ. 23	
Polgármester	2025 MÁJ. 23	
Jegyző	2025 MÁJ. 23	

ELŐTERJESZTÉS

Csobánka Község Önkormányzat
Képviselő-testülete **2025. május 29.** napján tartandó
rendes képviselő-testületi ülésére

Tárgy:

**A helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításról
szóló önkormányzati rendelet tervezetének egyeztetési eljárásra bocsátása**

Tisztelt Képviselő-testület!

Elkészült a Csobánka község Önkormányzata Képviselő-testületének helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításról szóló rendeletének (a továbbiakban: Tvr.) tervezete. A Tvr. tervezet tartalmát és céljait meghatározta és kidolgozását szakmailag megalapozta, és megalapozta a természetvédelmi szakértők által készített „Csobánka helyi jelentőségű természetvédelmi területei és értékei – megalapozó állapotfelmérési dokumentáció és természetvédelmi kezelési terv”. című dokumentum.

A Tvr. elfogadását megelőzi egy – jogszabályokban előírt – kötött rendű egyeztetési eljárás, az alábbiak szerint.

A Tvr. tervezetét és a szakértői dokumentumokat az egyeztetés megkezdése előtt meg kell küldeni a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának, annak érdekében, hogy megállapítsák, a rendeletben helyi védetté nyilvánítani tervezett területek, vagy emlékek nem érdemesek-e országos védettségre. A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának erre 30 nap áll rendelkezésére. Ha ilyen területet, vagy értéket tartalmaz a tervezet, azt abból ki kell venni, és a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága saját eljárásában helyezi országos védelem alá.

Ezt követően kerül sor a tulajdonosok és a faluközösség tájékoztatására (a tulajdonosok esetében írásban). A természeti terület védetté nyilvánításának előkészítése során egyeztető megbeszélést és – indokolt esetben – helyszíni szemlét kell tartani.

A természetvédelmi rendelet mellékletét képező természetvédelmi kezelési terv tervezetére vonatkozóan be kell szerezni a területen érintett területi államigazgatási szervek, települési önkormányzatok, területi gazdasági kamarák véleményét, illetve a hirdetőtáblán 15 napra ki kell függeszteni azt. Véleményezésre a levételt követő 45. napig van lehetőség.

A véleményeket fel kell dolgozni (de elfogadni nem kell), ezt követően kerülhet sor a rendelet elfogadására.

A Tvr. tervezetet az eljárás megindításának jóváhagyása érdekében terjesztjük most a Képviselő Testület elé. A testületnek arról kell döntenie, hogy a csatolt dokumentumokkal az egyeztetési eljárás megkezdhető-e. Tehát most véleményeket, módosítási javaslatokat nem kell megfogalmazni, arra az egyeztetési eljárás során lesz széles körben lehetőség.

Figyelemmel a fentiekre, kérem a Tisztelt Képviselő-testületet az előterjesztés megtárgyalására és a határozati javaslat elfogadására.

Csobánka, 2025. május 23.

HATÁROZATI-JAVASLAT

Csobánka Önkormányzat Képviselő-testületének .../2025. (V.29.) önkormányzati határozata

Döntés a helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításról szóló önkormányzati rendelet tervezetének egyeztetési eljárásra bocsátásáról

Csobánka Község Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt, hogy

1. A helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításról szóló önkormányzati rendelet tervezetét, és a „Csobánka helyi jelentőségű természetvédelmi területei és értékei – megalapozó állapotfelmérési dokumentáció és természetvédelmi kezelési terv” című szakértői dokumentációt egyeztetési eljárásra bocsátja.
2. Felkéri és felhatalmazza a jegyzőt az egyeztetési eljárás megindítására, és lefolytatására.

Határidő: azonnal

Felelős: jegyző

2. számú melléklet = 82/2025

Csobánka község Önkormányzata Képviselő-testületének

..../2025. (.....) rendelete

helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításról

Csobánka Község Önkormányzata Képviselő-testülete az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésének a) pontjában, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdésének b) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 11. pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. Általános rendelkezések

1. §

E rendelet hatálya kiterjed Csobánka Község közigazgatási területén található – e rendeletben kijelölt – helyi jelentőségű védett természeti területekre és természeti emlékekre, a velük kapcsolatos valamennyi tevékenységre, valamint az érintett ingatlanok tulajdonosaira.

2. §

A jelen rendelettel védetté nyilvánított területek és emlékek nem tartoznak ex lege, az Európai Unió ökológiai hálózat, illetve Natura 2000, és országos védelem alá.

3. §

(1) A helyi jelentőségű védett természeti területek és természeti értékek természetvédelmi kezeléséről a terület tulajdonosa, vagy kezelője, Csobánka Község Önkormányzatával (a továbbiakban: Önkormányzat) együttműködésben gondoskodik.

(2) Az Önkormányzat – e rendelet hatályba lépését követő évtől – a természeti területek és természeti emlékek kezeléséhez szükséges költségfedezetről a Környezetvédelmi Alap terhére gondoskodik.

2. Helyi jelentőségű védett természeti területek

4. §

A helyi jelentőségű védett természeti területek azonosítására szolgáló adatokat (e rendelet szerinti megnevezés, helyrajzi szám, tulajdonosi viszonyok, művelési ág, valamint térmérték) az 1. számú melléklet, a területi elhelyezkedésüket a 2. számú melléklet tartalmazza.

5. §

(1) Helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánítja a Dera-, Kovácsi-patak és környezete megnevezésű területet.

(2) A védetté nyilvánítás indoka és természetvédelmi célja:

- a) a területen élő védett állatfajok által reprezentált, helyi szinten egyedülálló életközösség,
- b) a jellegzetes természetes felszínformák (patak völgy és domblábi területek) megőrzése, illetve

- c) a nem őshonos, vagy invazív fajokból álló életközösségek területének csökkentése, tájhoson fajok telepítése, és
 - d) a terület további, természetvédelmi célú kutatásának és fejlesztésének biztosítása.
- (3) A terület természetvédelmi kezelési tervét e rendelet 3. számú melléklete tartalmazza.

6. §

- (1) Helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánítja az Ybl-villa parkja megnevezésű területet.
- (2) A védetté nyilvánítás indoka és természetvédelmi célja:
- a) a Dera patak menti ökológiai folyosó kiszélesedő részén élő védett és fokozottan védett fajok és természetes és természetszerű élőhelyeinek,
 - b) a terület magas biológiai sokféleségének, az élőhelyek mozaikosságának,
 - c) a területen található egyes díszfafajok idősebb egyedeinek, és
 - d) a jellegzetes természetes felszínformák (patak völgy és domblábi területek) megőrzése, illetve
 - e) a nem őshonos, vagy invazív fajokból álló életközösségek területének csökkentése, tájhoson fajok telepítése, és
 - f) a terület további, természetvédelmi célú kutatásának és fejlesztésének biztosítása.
- (3) A terület természetvédelmi kezelési tervét e rendelet 4. számú melléklete tartalmazza.

7. §

- (1) Helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánítja a Hubertusz-kápolna környezete megnevezésű területet.
- (2) A védetté nyilvánítás indoka és természetvédelmi célja:
- a) a területen élő védett állatfajok által reprezentált, helyi szinten egyedülálló életközösség,
 - b) a jellegzetes természetes felszínformák megőrzése, illetve
 - c) a nem őshonos, vagy invazív fajokból álló életközösségek területének csökkentése, tájhoson fajok telepítése, és
 - d) a terület további, természetvédelmi célú kutatásának és fejlesztésének biztosítása.
- (3) A terület természetvédelmi kezelési tervét e rendelet 5. számú melléklete tartalmazza.

8. §

- (1) Helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánítja a Margit-ligeti kastély parkja megnevezésű terület eredősült és erdőmenti gyepes részét.
- (2) A védetté nyilvánítás indoka és természetvédelmi célja:
- a) a területen élő védett állatfajok által reprezentált, helyi szinten egyedülálló életközösség,
 - b) a jellegzetes természetes felszínformák megőrzése, illetve
 - c) a nem őshonos, vagy invazív fajokból álló életközösségek területének csökkentése, tájhoson fajok telepítése, és
 - d) a terület további, természetvédelmi célú kutatásának és fejlesztésének biztosítása.
- (3) A terület természetvédelmi kezelési tervét e rendelet 6. számú melléklete tartalmazza.

9. §

- (1) Helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánítja a Holdvilág-árok megnevezésű terület közúttal nem érintett részét.
- (2) A védetté nyilvánítás indoka és természetvédelmi célja
 - a) a területen élő védett állatfajok által reprezentált, helyi szinten egyedülálló életközösség,
 - b) a magas biológiai sokféleség, az élőhelyi mozaikosság,
 - c) a természetes és természetszerű élőhelyek, a jellegzetes természetes felszínformák megőrzése, illetve
 - d) a védett és fokozottan védett populációik életképességének,
 - e) a természetes és természetszerű élőhelyek kiterjedésének (a nem őshonos, vagy invazív fajokból álló életközösségek területének csökkentése), növelése továbbá
 - f) a terület további, természetvédelmi célú kutatásának és fejlesztésének biztosítása
- (3) A terület természetvédelmi kezelési tervét e rendelet 7. számú melléklete tartalmazza.

10. §

- (1) Helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánítja a Margit-ligeti kápolna kertje megnevezésű területet.
- (2) A védetté nyilvánítás indoka és természetvédelmi célja
 - a) a területen élő védett növény-, és állatfajok által reprezentált, helyi szinten egyedülálló életközösség,
 - b) a magas biológiai sokféleség, az élőhelyi mozaikosság, a jellegzetes természetes felszínformák,
 - c) a regenerálódó természetszerű élőhelyek, a jellegzetes természetes felszínformák megőrzése, illetve
 - d) a védett és fokozottan védett populációik életképességének,
 - e) a regenerálódó természetszerű élőhelyek kiterjedésének (a nem őshonos, vagy invazív fajokból álló életközösségek területének csökkentése) növelése, továbbá
 - f) a terület további, természetvédelmi célú kutatásának és fejlesztésének biztosítása.
- (3) A terület természetvédelmi kezelési tervét e rendelet 8. számú melléklete tartalmazza.

11. §

- (1) Az e rendelettel helyi védett természeti területté nyilvánított földrésztelket az MSZ 20363:2003 magyar szabványban (a továbbiakban: szabvány) írtaknak megfelelő kialakítású „helyi jelentőségű védett természeti terület” táblával kell megjelölni.
- (2) A védettség tényét az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni.

3. Helyi jelentőségű védett természeti értékek

12. §

- (1) Helyi jelentőségű védett természeti értéké nyilvánítja a 9. számú mellékletben felsorolt, és a melléklet szerinti adatokkal azonosított fákat. A helyi jelentőségű védett természeti értékek területi elhelyezkedését a 10. számú melléklet tartalmazza.

- (2) A helyi jelentőségű védett természeti értékek kezelési tervét a 11. melléklet tartalmazza.
- (3) Az e rendelettel védett természeti értéket, vagy a helye szerinti földrészletet a szabványban írtaknak megfelelő kialakítású „védett természeti érték” táblával kell megjelölni.
- (4) A helyi jelentőségű védett természeti értékeket meg kell jelölni, és azokról katasztert kell felvenni e rendelet hatálybalépését követő év december 31-ig. A kataszter tartalmi elemeit a 12. számú melléklet tartalmazza.

4. Záró rendelkezések

13. §

- (1) E rendeletet a helyi jelentőségű védett természeti terület és helyi jelentőségű védett természeti értékek adatai, vagy állapotuk jelentős változása, illetve új védettségre vonatkozó javaslat esetén, de legalább 5 évenként felül kell vizsgálni.
- (2) Az önkormányzati tulajdonban lévő helyi jelentőségű védett természeti területek és emlékek a forgalomképtelen vagyontárgyak körébe tartoznak.
- (3) A helyi jelentőségű védett természeti területet és helyi jelentőségű védett természeti értéket – e rendeletre való hivatkozással – Csobánka Község Helyi Építési Szabályzata önálló mellékletként fel kell sorolni, és a Szabályozási Terven fel kell tüntetni a településrendezési eszközök soron következő felülvizsgálata során.
- (4) A helyi jelentőségű védett természeti terület esetében – egyéb jogszabályban meghatározottakon túl – a helyi természetvédelmi hatóság engedélye szükséges:
 - a) olyan építmény vagy berendezés elhelyezéséhez, ami építésügyi hatósági eljáráshoz vagy településképi bejelentési eljáráshoz nem kötöttek,
 - b) a terület nem természetvédelmi célú igénybeviteléhez

14. §

E rendelet

- (1) a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.
- (2) hatálybalépésével a hatályát veszti a Csobánka Község Önkormányzat Képviselő-testülete 10/2016. (XI.25.) önkormányzati rendelete (Csobánka Helyi Építési Szabályzata) 3. függeléke.
- (3) kihirdetéséről és végrehajtásáról, egy példányának a működési területe alapján érintett nemzeti park igazgatóság, illetve a természet védelméért felelős minisztérium részére történő megküldéséről, valamint a helyi jelentőségű védett természeti területek esetében a védettség tényének az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséről a jegyző gondoskodik.

a helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításról szóló .../2025.
(.....) Önkormányzati rendelethez

A helyi jelentőségű védett természeti területek azonosítására szolgáló adatok

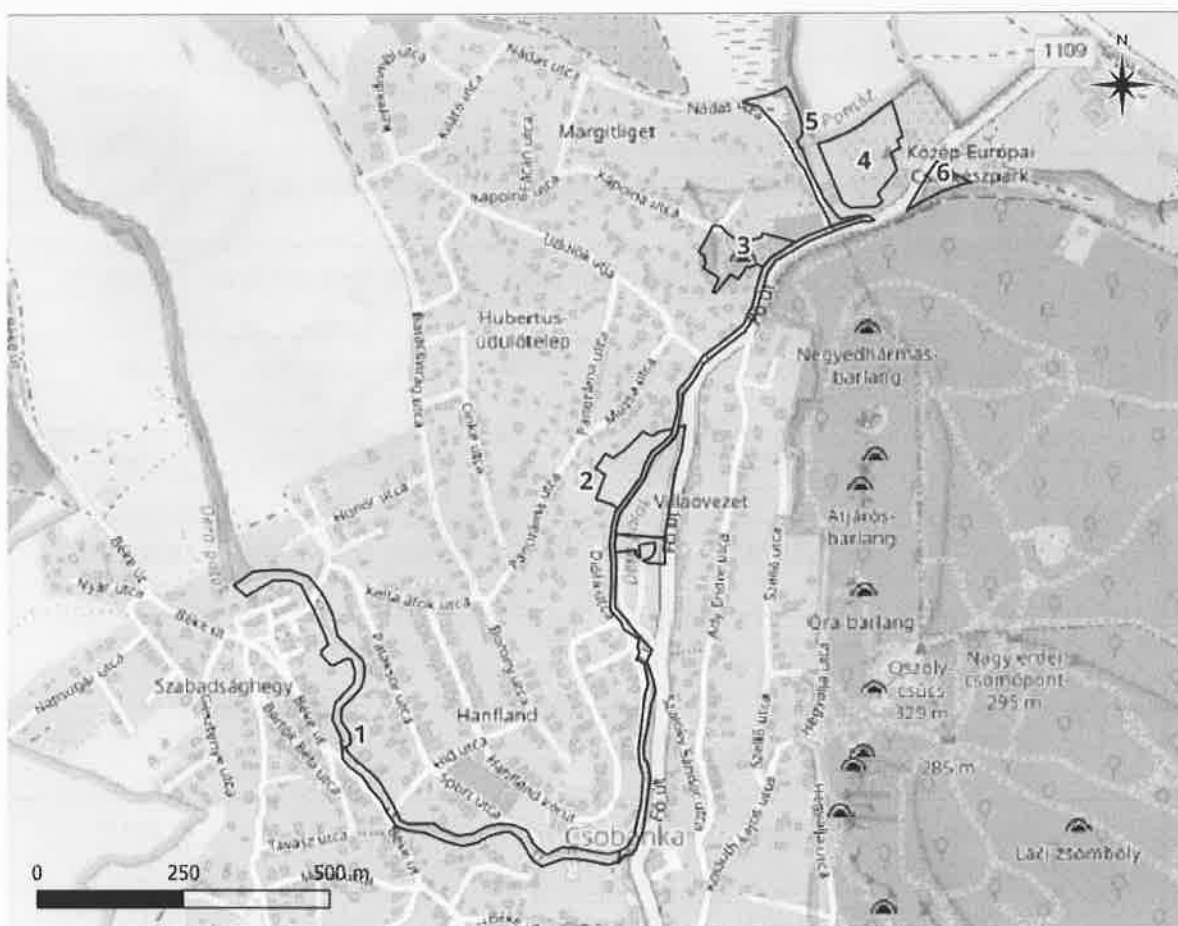
A	B	C.	D	E	F
sorszám	megnevezés	Hrsz.	tulajdoni viszony	művelési ág	térmérték (m ²)
1.	Dera-, és Kovácsipatak valamint környezete	306/1	önkormányzati	kivett, vízfolyás	19.777
		404	önkormányzati	kivett, Dera vízfolyás	13.122
2.	Ybl-villa parkja	551	magán	kivett, beépítetlen terület	7.229
		605/1	magán	kivett, beépítetlen terület	10.048
		605/2	magán	kivett, beépítetlen terület	2.467
3.	Hubertusz-kápolna környezete	593	magán	kivett, kápolna	8.423
4.	Margit-ligeti kastély parkja	602	magán	kivett, kollégium	33.206*
5.	Holdvilág-árok	600	önkormányzati	kivett, közút	3.261**
		601/1	önkormányzati	kivett, közút	914
		601/2	magán	kivett, beépítetlen terület	3.569
6.	Margit-ligeti kápolna kertje	603/2	magán	kivett, általános iskola	3.001

*Védett a Margit-ligeti kastély park erdősült és erdő melletti gyepterülete.

**Védett a terület úttal nem érintett 1889 m²-es területrésze.

a helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításáról szóló .../2025.
(.....) Önkormányzati rendelethez

A helyi jelentőségű védett természeti területek elhelyezkedése

a helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításáról szóló .../2025.
(.....) Önkormányzati rendelethez

A Dera-, és Kovácsi-patak, valamint környezete

helyi védett terület

természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

1.1. Őrizze meg a területen élő védett állatfajok által reprezentált, helyi szinten egyedülálló életközösséget.

1.2. Őrizze meg a védett és fokozottan védett fajokat, növelje populációjuk életképességét, különös tekintettel az alábbi megfigyelt védett és Natura 2000-jelölő fajokra:

- 1.2.1. kövi rák (*Austropotamobius torrentium*),
- 1.2.2. vágócsík (*Cobitis elongatoides*),
- 1.2.3. kövi csík (*Barbatula barbatula*),
- 1.2.4. fenékjáró küllő (*Gobio gobio*),
- 1.2.5. nagy tavibéka (*Pelophylax ridibundus*),
- 1.2.6. kecskebéka (*Pelophylax kl. esculenta*),
- 1.2.7. balkáni fakopáncs (*Dendrocopos syriacus*),
- 1.2.8. barátposzáta (*Sylvia atricapilla*),
- 1.2.9. barázdabillegető (*Motacilla alba*),
- 1.2.10. csicsörke (*Serinus serinus*),
- 1.2.11. csuszka (*Sitta europaea*),
- 1.2.12. énekes rigó (*Turdus philomelos*),
- 1.2.13. erdei pinty (*Fringilla coelebs*),
- 1.2.14. feketerigó (*Turdus merula*),
- 1.2.15. házi rozsdararkú (*Phoenicurus ochruros*),
- 1.2.16. házi veréb (*Passer domesticus*),
- 1.2.17. holló (*Corvus corax*),
- 1.2.18. kék cinege (*Parus caeruleus*),
- 1.2.19. kis poszáta (*Sylvia curruca*),
- 1.2.20. macskabagoly (*Strix aluco*),
- 1.2.21. mezei veréb (*Passer montanus*),
- 1.2.22. nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*),
- 1.2.23. örvös légykapó (*Ficedula albicollis*),
- 1.2.24. őszapó (*Aegithalos caudatus*),
- 1.2.25. sárgarigó (*Oriolus oriolus*),
- 1.2.26. seregély (*Sturnus vulgaris*),

- 1.2.27. szajkó (*Garrulus glandarius*),
- 1.2.28. tengelic (*Carduelis carduelis*),
- 1.2.29. vadgerle (*Streptopelia turtur*),
- 1.2.30. vörösbegy (*Erithacus rubecula*),
- 1.2.31. zöldike (*Carduelis chloris*).

1.3. Őrizze meg a természetes és természetserű élőhelyeket, növelje ezek területi kiterjedését, természeti állapotát, a termőhelynek nem megfelelő, nem őshonos, vagy invazív fajokból álló életközösségek területének csökkentése mellett.

1.4. Őrizze meg a terület magas biológiai sokféleségét, az élőhelyek mozaikosságát.

1.5. Őrizze meg a jellegzetes természetes felszínformákat (a patakmeder morfológiai változatosságát, az arra hatással lévő növényzettel), mely a patak élővilágának keretfeltételeit biztosítják.

1.6. Biztosítsa a terület további, természetvédelmi célú kutatását és fejlesztését.

2. Természetvédelmi stratégiák

2.1. A patak menti vegetációsáv természetközeli állapotának megőrzése, javítása, a változatos medermorfológiai megőrzése és fejlesztése, a védett állatfajok egyedszámának, állományának fenntartása, növelése természetvédelmi kezeléssel.

2.2. A terület állapotát veszélyeztető hatások mérséklése mentén elsősorban az árvízvédelmi, valamint az utakkal és szomszédos ingatlanokkal kapcsolatos műszaki beavatkozások során az élőhelyeket kímélő megoldások választása. Továbbá a hulladéklerakás megelőzése, a parkolás szabályozása, a csapadékvíz szennyezésmentes bevezetése.

2.3. Tájédegen növényfajok terjedését meg kell akadályozni, vissza kell szorítani.

2.4. Az oktatás és bemutatás feltételeinek fenntartása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

3.1.1.1. A természetközeli morfológiájú meder- és partszakaszok védelme. További művi beavatkozások mellőzése. Meglévő, rossz műszaki állapotú, feleslegessé vált műtárgyak elbontása, természetalapú, természetközeli megoldásokkal történő kiváltása (pl. csőáteresz, híd, mederburkolat).

3.1.1.2. Meder- és partrendezés mellőzése, minimalizálása, természetalapú, természetes anyagú, memőkbológiai megoldások alkalmazása. Kőbeton és beton műtárgy, gabionkas, rénómatrac elhelyezése tilos.

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása, rekonstrukciója és fejlesztése

3.1.2.1. A terület élővilágát, a védett fajok állományát elsősorban az élőhelyek kezelésével, fenntartásával kell megőrizni.

3.1.3. Fajok védelme

3.1.3.1. A védett növény- és állatfajok élőhelyei megőrzendők, kezelésük, átalakításuk csak az élőhely kíméletével és az állapotjavítás céljával lehetséges.

3.1.3.2. A védett állatfajok élőhelyeit károsító beavatkozás nem végezhető.

3.1.3.3. A lábon álló és földön fekvő holtfát a közlekedést és árvízi lefolyást nem gátló, nem veszélyeztető módon helyben kell tartani.

3.1.3.4. Az idős fákat meg kell őrizni a hozzájuk kötődő állatfajok (pl. madárfajok, ízeltlábúak, denevérek) védelme miatt is.

3.1.3.5. Madárodúk kihelyezése javasolt.

3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

3.1.4.1. A terület táj- és kultúrtörténeti értékeinek feltárása, bemutatása szükséges.

3.1.5. Látogatás

3.1.5.1. A védett természeti értékek megőrzésére, fenntartására irányuló előírások (pl. mederben és a rézsűben történő gyalogos közlekedést a taposási károk megelőzése érdekében kerülni kell) betartása mellett a terület gyalogosan szabadon látogatható.

3.1.5.2. A területen hulladék elhelyezése tilos. A látogatás során keletkező hulladékot a látogatóknak maguknál kell tartaniuk és el kell vinniük a területről.

3.1.5.3. A tanösvényt és a kapcsolódó műszaki infrastruktúrát úgy kell meghatározni, hogy annak működése, fenntartása ne okozza az élőhelyek zavarását, állapotának romlását (ld. madárfajok költési időszakán kívüli létesítés/fenntartás, taposás mellőzése jó élőhelyeken).

3.1.5.4. A területen technikai sport végzése tilos.

3.1.5.5. A terület védettségét jelző, valamint használatának szabályairól szóló tájékoztató táblákat a terület megközelítési pontjainnál előbb el kell helyezni, esetenként pótolni kell, tartalmukat szükség esetén felülvizsgálni, kiegészíteni kell.

3.1.5.6. A terület értékeiről szóló (tanösvény-) táblákat a lehető legkisebb számban, méretben, lehetőleg takarásban, de a célszerűségnek megfelelően kell ki-, vagy áthelyezni. A tanösvény a kisebb beruházási és fenntartási költségek érdekében okostelefon-alapú is lehet, melyhez a tájban egy-egy QR-kódos állomásjelölő kapcsolódik csupán.

3.1.5.7. A látogatásra vonatkozó előírásokat az interneten is elérhetővé kell tenni, a terület értékeinek bemutatása mellett, annak érdekében, hogy a látogató előbb értesüljön a látogatási szabályokról is.

3.1.5.8. A terület látogatásához parkolóhelyek rendelkezésre állnak, külön parkolók kialakítása nem indokolt. A területen történő parkolást felül kell vizsgálni.

3.1.6. Oktatás és bemutatás

3.1.6.1. A terület értékeinek megismerését „virtuálisan” is lehetővé kell tenni: Az interneten be kell mutatni az itt élő növény- és állatfajokat, a táj változását, ideértve az élőhelyek egyediségét és regenerálódását, rehabilitációját. Mindezeket javasolt beépíteni a helyi tantervbe.

3.1.6.2. Amennyiben területet bemutató szakvezető biztosítható, a vezetett túrák és foglalkozások lehetőségét javasoljuk. A foglalkozásoknak azonban az élőhelyek kíméletével és legkisebb zavarásával kell járnia.

3.1.7. Kutatás, vizsgálatok

3.1.7.1. A terület további alapállapot-kutatása szükséges, a még nem, vagy régen vizsgált taxonokra (pl. kismérsők, denevérek, ízeltlábúak) vonatkozóan is.

3.1.7.2. Öt éven belül (2030-ig) a területkezelés hatásainak változását vizsgálni szükséges, az alapján a természetvédelmi kezelési tervet felül kell vizsgálni, a természeti állapotról rendelkezésre álló adatbázist ki kell bővíteni és közzé kell tenni.

3.1.7.3. Bármely szervezet megbízásából készült kutatási eredményeket az Önkormányzatnak és a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának (a továbbiakban: DINPI) el kell juttatni.

3.1.8. Terület- és földhasználat

3.1.8.1. Az inváziós fás vagy lágyszárú növényfajokat mechanikai és/vagy szelektív kémiai módszerek alkalmazásával kell visszaszorítani. A módszer megválasztását mérlegelni szükséges az állomány nagyságára, az utánkezelések és a kezelési eredmény monitorozásának biztosíthatóságára, illetve vizes élőhely közelségére tekintettel.

- 3.1.8.2. Horgászni, kapcsolódó infrastruktúrát kiépíteni nem lehet.
- 3.1.8.3. A patakából vizet kivenni, elvezetni tilos.
- 3.1.8.4. A csapadékvizeket csak a szennyezésektől mentesen lehet a patakba bevezetni. Ennek érdekében a kapcsolódó árokrendszert meg kell vizsgálni, a szennyező forrásokat fel kell számolni.
- 3.1.8.5. Gondoskodni kell a patak felé túlfolyó szennyvízátemelők üzembiztonságáról, ki kell zárni a nyers szennyvíz patakba kerülését.
- 3.1.8.6. Ahol arra műszaki lehetőség van, a csapadékvizeket a területre esőkertekkel, földmedrű, gyepes, küszöbökkel növelt szikkasztó és szűrő funkciójú árkokkal kell bevezetni.
- 3.1.8.7. Hosszirányú átjárhatóságot megszakító műtárgy nem létesíthető. A meglévő mederlépcsőket is fel kell számolni, vagy ki kell váltani.
- 3.1.8.8. Az árvízvédelmi célú beavatkozásokat új vízjogi engedélyes terv és fenntartási terv alapján, az ökológiai, természetvédelmi célok figyelembe vételével kell végezni.
- 3.1.8.9. A területen nem folytatható olyan tevékenység, amely zaj- és fényszennyezéssel jár.
- 3.1.8.10. Az illegális hulladéklerakókat fel kell számolni, újabb lerakók keletkezését meg kell előzni.
- 3.1.8.11. Az illegális fakivágást meg kell előzni.

3.1.9. Természetvédelmi infrastruktúra

- 3.1.9.1. A terület védettségét jelző táblákat mielőbb ki kell helyezni, szükség esetén pótolni és felújítani kell.
- 3.1.9.2. A természeti értékek bemutatását szolgáló épített és fenntartott elemek (információs táblák, kaszálással, gallyazással fenntartott ösvényszakaszok, festett nyomvonal-jel, pihenőpad) a legkisebb beavatkozással létesíthetők és üzemeltethetők. Tájbá illesztésüket helyük, méretük és anyaguk megválasztásával kell szavatolni. További parkolót a területen belül nem lehet létesíteni, bővíteni.
- 3.1.9.3. Madárodúk kihelyezése madártani szakértővel történő egyeztetést követően javasolt.

3.2. **Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak**

3.2.1. Fásított terület művelési águ területek kezelése

- 3.2.1.1. Haszonfa-termelést szolgáló erdőgazdálkodás nem folytatható, a meglévő erdőket védelmi (pl. talaj-, partvédelmi) funkciójú, természetvédelmi célokat is szolgáló erdőkként kell kezelni.
- 3.2.1.2. Csak a termőhelyre jellemző fás élőhelyek természetszerű fejlesztése, rehabilitációja lehetséges.
- 3.2.1.3. A spontán létrejött erdőket, cserjéseket természetvédelmi szempontok szerint kell kezelni, a termőhelyre jellemző természetes patakot kísérő erdei élőhelyek megőrzése és kialakítása, rehabilitációja a kezelés célja.
- 3.2.1.4. A tájidegen fa- és cserjefajok fokozatos, élőhelyeket kímélő módon történő eltávolítása szükséges.

3.2.2. *Művelési alól kivett, ill. beépített és beépítésre szánt területek kezelése*

- 3.2.2.1. A tervezési terület kivett, beépítésre nem szánt terület.
- 3.2.2.2. A meder további kiépítése tilos, a meglévő burkolt szakaszokra ökológiai szempontokat figyelembe vevő megoldást kell tervezni, kialakítani.
- 3.2.2.3. Az engedéllyel nem rendelkező és/vagy nem megfelelő műtárgyakat (mederlépcső, híd, átereszt) felül kell vizsgálni, ki kell váltani.
- 3.2.2.4. A patakmeder kotrása, a rézsűk rendezése, a kísérővegetáció irtása, megnyitása tilos. A meder műszaki védelme csak természetes és mérnökbiológiai módszerekkel biztosítható.

a helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításáról szóló .../2025.
(.....) Önkormányzati rendelethez

**Az Ybl-villa parkja
helyi védett terület
természetvédelmi kezelési terve**

1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

1.1. Őrizze meg a területen élő védett növény- és állatfajok által reprezentált, helyi szinten egyedülálló életközösséget.

1.2. Őrizze meg a védett és fokozottan védett fajokat, növelje populációik életképességét, különös tekintettel az alábbi megfigyelt védett fajokra:

1.1.1. nemes májvirág (*Hepatica nobilis*),

1.1.2. barátposzáta (*Sylvia atricapilla*),

1.1.3. csicsörke (*Serinus serinus*),

1.1.4. erdei pinty (*Fringilla coelebs*),

1.1.5. feketerigó (*Turdus merula*),

1.1.6. kék cinege (*Parus caeruleus*),

1.1.7. sárgafejű királyka (*Regulus regulus*),

1.1.8. szécinege (*Parus major*),

1.1.9. vörösbegy (*Erithacus rubecula*).

1.3. Őrizze meg a természetes és természet szerű élőhelyeket, növelje ezek területi kiterjedését, természeti állapotát, a termőhelynek nem megfelelő, nem őshonos, vagy invazív fajokból álló életközösségek területének csökkentése mellett.

1.4. Őrizze meg a terület magas biológiai sokféleségét, az élőhelyek mozaikosságát.

1.5. Őrizze meg a jellegzetes természetes felszínformákat (patak völgy és domblábi területek).

1.6. Biztosítsa a terület további, természetvédelmi célú kutatását és fejlesztését.

2. Természetvédelmi stratégiák

2.1. A Dera patak menti vegetációsáv kiszélesedett részének tekinthető terület, hajdani völgytalp maradvány természetközeli állapotának megőrzése, javítása, a védett növény- és állatfajok egyedszámának, állományának fenntartása, növelése természetvédelmi kezeléssel.

2.2. A terület állapotát veszélyeztető igények és hatások mérséklése (ld. pl. a beépítés, árvízvédelem, közlekedés) az élőhelyvédelem érdekében.

2.3. A hulladéklerakás megelőzése és felszámolása.

2.4. Tájédegen növényfajok terjedését meg kell akadályozni, állományait vissza kell szorítani. Kivételt képeznek az egyedi értéket képviselő páfrányfenyők (*Ginkgo biloba*).

2.5. Az oktatás és bemutatás feltételeinek biztosítása, az élőhelyek teljes kímélete mellett.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

3.1.1.1. A természetközeli morfológiájú völgyszakasz védelme, természetközeli közparki használatot meghaladó terület-átalakítás mellőzése.

3.1.1.2. Beépítés általános mellőzése.

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása, rekonstrukciója és fejlesztése

3.1.2.1. A terület élővilágát, a védett fajok állományát elsősorban az élőhelyek kezelésével, fenntartásával kell megőrizni.

3.1.3. Fajok védelme

3.1.3.1. A védett növényfajok élőhelyei megőrzendők, kezelésük, átalakításuk csak az élőhely kíméletével és az állapotjavítás céljával lehetséges.

3.1.3.2. A védett állatfajok élőhelyeit károsító beavatkozás nem végezhető.

3.1.3.3. A lábon álló és földön fekvő holtfát a közlekedést nem gátló, nem veszélyeztető módon helyben kell tartani.

3.1.3.4. Az idős fákat meg kell őrizni a hozzájuk kötődő állatfajok (pl. madárfajok, ízeltlábúak, denevérek) védelme miatt is.

3.1.3.5. Madárodúk kihelyezése javasolt.

3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

3.1.4.1. A terület táj- és kultúrtörténeti értékeinek feltárása, bemutatása szükséges.

3.1.5. Látogatás

3.1.5.1. A terület magántulajdon. A terület a tulajdonos engedélyével, a védett természeti értékek és a terület állapotának általános megőrzésére mellett gyalogosan, látogatható.

3.1.5.2. A területen hulladék elhelyezése tilos. A látogatás során keletkező hulladékot a látogatóknak maguknál kell tartaniuk és el kell vinniük a területről.

3.1.5.3. A tanösvényt és a pihenőparki műszaki infrastruktúrát úgy kell meghatározni, hogy azok működése, fenntartása ne okozza az élőhelyek zavarását, állapotának romlását (ld. madárfajok költési időszakán kívüli létesítés/fenntartás, taposás mellőzése jó élőhelyeken).

3.1.5.4. A területen technikai sport végzése tilos.

3.1.5.5. A terület védettségét jelző, valamint használatának szabályairól szóló tájékoztató táblákat a terület megközelítési pontjain mielőbb el kell helyezni, esetenként pótolni kell, tartalmukat szükség esetén felülvizsgálni, kiegészíteni kell.

3.1.5.6. A terület értékeiről szóló (tanösvény-) táblákat a lehető legkisebb számban, méretben, lehetőleg takarásban, de a célszerűségnek megfelelően kell ki- vagy áthelyezni. A tanösvény a kisebb beruházási és fenntartási költségek érdekében okostelefon-alapú is lehet, melyhez a tájban egy-egy QR-kódos állomásjelölő kapcsolódik csupán.

3.1.5.7. A látogatásra vonatkozó előírásokat az interneten is elérhetővé kell tenni, a terület értékeinek bemutatása mellett, annak érdekében, hogy a látogató mielőbb értesüljön a látogatási szabályokról is.

3.1.5.8. Parkolóhelyet lehetőleg a területen kívül kell kijelölni, ajánlani.

3.1.6. Oktatás és bemutatás

3.1.6.1. A terület értékeinek megismerését „virtuálisan” is lehetővé kell tenni: Az interneten be kell mutatni az itt élő növény- és állatfajokat, a táj változását, ideértve az élőhelyek egyediségét és regenerálódását, rehabilitációját. Mindezeket javasolt beépíteni a helyi tantervbe.

3.1.6.2. Amennyiben területet bemutató szakvezető biztosítható, a vezetett túrák és foglalkozások lehetőségét javasoljuk. A foglalkozásoknak azonban az élőhelyek kíméletével és legkisebb zavarásával kell járnia.

3.1.7. *Kutatás, vizsgálatok*

3.1.7.1. A terület további alapállapot-kutatása szükséges, a még nem, vagy régen vizsgált taxonokra (pl. kisméltosok, denevérek, ízeltlábúak) vonatkozóan is.

3.1.7.2. Öt éven belül (2030-ig) a területkezelés hatásainak változását vizsgálni szükséges, az alapján a természetvédelmi kezelési tervet felül kell vizsgálni, a természeti állapotról rendelkezésre álló adatbázist ki kell bővíteni és közzé kell tenni.

3.1.7.3. Bármely szervezet megbízásából készült kutatási eredményeket az Önkormányzatnak és a DINPI-nek el kell juttatni.

3.1.8. *Terület- és földhasználat*

3.1.8.1. Az inváziós fás vagy lágyszárú növényfajokat mechanikai és/vagy szelektív kémiai módszerek alkalmazásával kell visszaszorítani. A módszer megválasztását mérlegelni szükséges az állomány nagyságára, az utánkezelések és a kezelési eredmény monitorozásának biztosíthatóságára, illetve vizes élőhely (Dera patak) közelségére tekintettel.

3.1.8.2. A terület domborzati adottságait csak az élőhely-védelem és rehabilitáció érdekében, indokolt lehet módosítani.

3.1.8.3. A csapadékvizeket csak a szennyezésektől mentesen lehet a területre bevezetni. Szükség esetén természetes módon történő szikkasztást kell alkalmazni (pl. esőkert vagy gyeperes medrű mélyedés).

3.1.8.4. A területen és felszíni, felszín alatti vízgyűjtőjén tisztított szennyvizet időszakosan sem szabad el-, be- és átvezetni, szikkasztani.

3.1.8.5. A területen ipari tevékenység nem végezhető.

3.1.8.6. A területfenntartást természetvédelmi kezeléssel összefüggésben kell végezni, minimalizálni (ld. pihenőparki funkció).

3.1.8.7. Az utak burkolását a szükséges minimumra kell csökkenteni. Aszfalt és beton alkalmazása kerülendő. Egyéb ösvények nem alakíthatók ki; a vadcsapások csak kutatási céllal vehetők igénybe.

3.1.8.8. A területen nem folytatható olyan tevékenység, amely zaj- és fényszennyezéssel jár.

3.1.8.9. Az illegális hulladéklerakókat fel kell számolni, újabb lerakók keletkezését meg kell előzni.

3.1.8.10. Az illegális fakivágást meg kell előzni.

3.1.9. *Természetvédelmi infrastruktúra*

3.1.9.1. A terület védettségét jelző táblákat mielőbb ki kell helyezni, szükség esetén pótolni, felújítani kell.

3.1.9.2. A természeti értékek bemutatását szolgáló épített és fenntartott elemek (információs táblák, kaszálással, gallyazással fenntartott ösvényszakaszok, festett nyomvonal-jel, pihenőpad) a legkisebb beavatkozással létesíthetők és üzemeltethetők. Tájba illesztésüket helyük, méretük és anyaguk megválasztásával kell szavatolni. Parkolót a területen belül nem lehet létesíteni.

3.1.9.3. Madárodúk kihelyezése madártani szakértővel történő egyeztetést követően mindenképpen javasolt.

3.2. *Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak*

3.2.1. *Fásított terület művelési ágú területek kezelése*

3.2.1.1. Haszonfa-termelést szolgáló erdőgazdálkodás nem folytatható, a meglévő erdőket védelmi (pl. talaj-, partvédelmi) funkciójú, természetvédelmi célokat is szolgáló erdőkként kell kezelni.

3.2.1.2. Csak a termőhelyre jellemző fás élőhelyek természetszerű fejlesztése, rehabilitációja lehetséges.

3.2.1.3. A spontán létrejött erdőfoltot természetvédelmi szempontok szerint kell kezelni, a termőhelyre jellemző természetes erdei élőhelyek megőrzése és kialakítása, rehabilitációja a kezelés célja.

3.2.1.4. A tájidegen fa- és cserefajok fokozatos, élőhelyeket kímélő módon történő eltávolítása szükséges. (A hajdani díszkert idős, értékes, ritka, tájidegen faegyedeinek /páfrányfenyők/ megtartása javasolt.)

3.2.2. *Művelési alól kivett, ill. beépített és beépítésre szánt területek kezelése*

3.2.2.1. A terület kivett terület, mely díszparkból regenerálódott erdővé, ezért az erdei életközösség védelme és állapotjavítása a kezelés és területhasználat célja.

3.2.2.2. A beépített területek nem hozhatók létre. Építmények csak a majdani pihenőparki funkcióval összefüggésben, minimális kiterjedésben, tájba illesztett módon hozhatók létre.

3.2.2.3. A területen átfolyó, szintén helyi védelem alatt álló patakmeder kotrása, a területre kifutó rézsűk rendezése, a kísérővegetáció irtása, megnyitása tilos. A meder műszaki védelme csak természetes és mérnökbiológiai módszerekkel biztosítható. A terület árvíz elleni védelmét a természetszerűség érdekében mellőzni javasoljuk. A majdani igénybevételt és infrastruktúrát ennek megfelelően kell tervezni, az árvízmentesítés, töltésépítés és az ezekkel járó élőhelyvesztés és degradáció megelőzése érdekében.

TERVEZET

a helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításáról szóló .../2025.
(.....) Önkormányzati rendelethez

A Hubertusz kápolna környezete
helyi védett terület
természetvédelmi kezelési terve

1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

1.1. Őrizze meg a területen élő védett növény- és állatfajok által reprezentált, helyi szinten egyedülálló életközösséget.

1.2. Őrizze meg a védett és fokozottan védett fajokat, növelje populációik életképességét, különös tekintettel az alábbi megfigyelt védett fajokra:

1.2.1. nagy ezerjófű (*Dictamnus albus*),

1.2.2. magyar repcsény (*Erysimum odoratum*),

1.2.3. hóvirág (*Galanthus nivalis*),

1.2.4. barátcinege (*Parus palustris*),

1.2.5. barátposzáta (*Sylvia atricapilla*),

1.2.6. csicsörke (*Serinus serinus*),

1.2.7. énekes rigó (*Turdus philomelos*),

1.2.8. feketerigó (*Turdus merula*),

1.2.9. házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros*),

1.2.10. nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*),

1.2.11. rövidkarmú fakusz (*Certhia brachydactyla*),

1.2.12. széncinege (*Parus major*),

1.2.13. vörösbegy (*Erithacus rubecula*).

1.3. Őrizze meg a természetes és természetyszerű élőhelyeket, növelje ezek területi kiterjedését, természeti állapotát, a termőhelynek nem megfelelő, nem őshonos, vagy invazív fajokból álló életközösségek területének csökkentése mellett.

1.4. Őrizze meg a terület magas biológiai sokféleségét, az élőhelyek mozaikosságát.

1.5. Őrizze meg a jellegzetes természetes felszínformákat.

1.6. Biztosítsa a terület további, természetvédelmi célú kutatását és fejlesztését.

2. Természetvédelmi stratégiák

2.1. A kápolna körüli erdő természetközeli állapotának megőrzése, javítása, az élőhely zavartalanságának megőrzése, a védett növény- és állatfajok egyedszámának, állományának fenntartása, növelése természetvédelmi kezeléssel.

2.2. A terület állapotát veszélyeztető hatások mérséklése, kizárása (hulladéklerakás és a kaszálék helyben lerakásának megelőzése, a parkolás szabályozása).

2.3. Tájidegen növényfajok terjedését meg kell akadályozni, vissza kell szorítani.

2.4. Az oktatás és bemutatás feltételeinek fenntartása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

3.1.1.1. A domboldal és dombhát természetes morfológiájának megőrzése, átalakítás mellőzése.

3.1.1.2. A területen lévő ex lege védett barlangok (Hubertus 1. sz. és Hubertus 2. sz. barlangok) védelmének biztosítása.

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása, rekonstrukciója és fejlesztése

3.1.2.1. A terület élővilágát, a védett fajok állományát elsősorban az élőhelyek kezelésével, fenntartásával kell megőrizni.

3.1.3. Fajok védelme

3.1.3.1. A védett növényfajok élőhelyei megőrzendők, kezelésük, átalakításuk csak az élőhely kíméletével és az állapotjavítás céljával lehetséges.

3.1.3.2. A védett állatfajok élőhelyeit károsító beavatkozás nem végezhető.

3.1.3.3. A lábon álló és földön fekvő holtfát a közlekedést nem gátló, nem veszélyeztető módon helyben kell tartani.

3.1.3.4. Az idős fákat meg kell őrizni a hozzájuk kötődő állatfajok (pl. madárfajok, ízeltlábúak, denevérek) védelme miatt is.

3.1.3.5. Madárodúk kihelyezése javasolt.

3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

3.1.4.1. A névadó Hubertusz kápolna, mint épített érték karbantartása szükséges, felújítása javasolt.

3.1.4.2. A terület táj- és kultúrtörténeti további értékeinek feltárása, bemutatása szükséges.

3.1.5. Látogatás

3.1.5.1. A terület magántulajdon. A terület csak a tulajdonos engedélyével, a védett természeti értékek és a terület állapotának általános megőrzésére mellett, gyalogosan látogatható.

3.1.5.2. A területen hulladék elhelyezése tilos. A látogatás során keletkező hulladékot a látogatóknak maguknál kell tartaniuk és el kell vinniük a területről.

3.1.5.3. A tanösvényt és a kapcsolódó műszaki infrastruktúrát úgy kell meghatározni, hogy annak működése, fenntartása ne okozza az élőhelyek zavarását, állapotának romlását (ld. madárfajok költési időszakán kívüli létesítés/fenntartás, taposás mellőzése jó élőhelyeken).

3.1.5.4. A területen technikai sport végzése tilos.

3.1.5.5. A terület védettségét jelző, valamint használatának szabályairól szóló tájékoztató táblákat a terület megközelítési pontjain mielőbb el kell helyezni, esetenként pótolni kell, tartalmukat szükség esetén felülvizsgálni, kiegészíteni kell.

3.1.5.6. A terület értékeiről szóló (tanösvény-) táblákat a lehető legkisebb számban, méretben, lehetőleg takarásban, de a célszerűségnek megfelelően kell ki- vagy áthelyezni. A tanösvény a kisebb beruházási és fenntartási költségek érdekében okostelefon-alapú is lehet, melyhez a tájban egy-egy QR-kódos állomásjelölő kapcsolódik csupán.

3.1.5.7. A látogatásra vonatkozó előírásokat az interneten is elérhetővé kell tenni, a terület értékeinek bemutatása mellett, annak érdekében, hogy a látogató mielőbb értesüljön a látogatási szabályokról is.

3.1.5.8. A kijelölt parkolóhely a terület rovására nem bővíthető. A parkolás lehetőségét a meglévő parkolási lehetőségek igénybevételével és ajánlásával javasolt biztosítani.

3.1.6. *Oktatás és bemutatás*

3.1.6.1. A terület értékeinek megismerését „virtuálisan” is lehetővé kell tenni: Az interneten be kell mutatni az itt élő növény- és állatfajokat, a táj változását, ideértve az élőhelyek egyediségét és regenerálódását, rehabilitációját. Mindezeket javasolt beépíteni a helyi tantervbe.

3.1.6.2. Amennyiben területet bemutató szakvezető biztosítható, a vezetett túrák és foglalkozások lehetőségét javasoljuk. A foglalkozásoknak azonban az élőhelyek kíméletével és legkisebb zavarásával kell járnia.

3.1.7. *Kutatás, vizsgálatok*

3.1.7.1. A terület további alapállapot-kutatása szükséges, a még nem, vagy régen vizsgált taxonokra (pl. kismérsők, denevérek, ízeltlábúak) vonatkozóan is.

3.1.7.2. Öt éven belül (2030-ig) a területkezelés hatásainak változását vizsgálni szükséges, az alapján a természetvédelmi kezelési tervet felül kell vizsgálni, a természeti állapotról rendelkezésre álló adatbázist ki kell bővíteni és közzé kell tenni.

3.1.7.3. Bármely szervezet megbízásából készült kutatási eredményeket az Önkormányzatnak és a DINPI-nek el kell juttatni.

3.1.8. *Terület- és földhasználat*

3.1.8.1. Az inváziós fás vagy lágyszárú növényfajokat mechanikai és/vagy szelektív kémiai módszerek alkalmazásával kell visszaszorítani. A módszer megválasztását mérlegelni szükséges az állomány nagyságára, az utánkezelések és a kezelési eredmény monitorozásának biztosíthatóságára, illetve vizes élőhely közelségére tekintettel.

3.1.8.2. A területen ipari tevékenység nem végezhető.

3.1.8.3. A területfenntartás és -használat (gyepkaszálás, értékek bemutatása, épületfelújítás, látogatás) során a természeti és épített értékek kíméletét biztosítani kell.

3.1.8.4. A területen út és parkoló nem alakítható ki. A parkolást a területen kívül szükséges biztosítani. A területkezeléssel összefüggő ideiglenes parkolás a Kápolna utca - Hubertus köz felőli bejáratnál biztosítható.

3.1.8.5. A meglévő, domboldali ösvényt nem javasoljuk használatra, mert jelenlegi műszaki állapotában nem biztonságos, a területről más irányba pedig kijutni, ill. más irányból bejutni nem lehet. Az út felújítása továbbá a természeti állapot csökkenésével járna. Az ösvény és a vadcsapások kutatási céllal igénybe vehetők.

3.1.8.6. A területen nem folytatható olyan tevékenység, amely zaj- és fényszennyezéssel jár.

3.1.8.7. Az illegális hulladéklerakókat fel kell számolni, újabb lerakók keletkezését meg kell előzni.

3.1.8.8. Az illegális fakivágást meg kell előzni.

3.1.9. *Természetvédelmi infrastruktúra*

3.1.9.1. A terület védettségét jelző táblákat mielőbb ki kell helyezni, szükség esetén pótolni és felújítani kell.

3.1.9.2. A természeti értékek bemutatását szolgáló épített és fenntartott elemek (információs táblák, kaszálással, gallyazással fenntartott ösvényszakaszok, festett nyomvonal-jel, pihenőpad) a legkisebb beavatkozással létesíthetők és üzemeltethetők. Tájba illesztésüket helyük, méretük és anyaguk megválasztásával kell szavatolni. További parkolót a területen belül nem lehet létesíteni, bővíteni.

3.1.9.3. Madárodúk kihelyezése madártani szakértővel történő egyeztetést követően mindenképpen javasolt.

3.2. *Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak*

3.2.1. *Fásított terület művelési águ területek kezelése*

3.2.1.1. Haszonfa-termelést szolgáló erdőgazdálkodás nem folytatható, a meglévő erdőt védelmi (pl. talaj-, partvédelmi) funkciójú, természetvédelmi célokat is szolgáló erdőkként kell kezelni.

3.2.1.2. Csak a termőhelyre jellemző fás élőhelyek természet szerű fejlesztése, rehabilitációja lehetséges.

3.2.1.3. A spontán létrejött erdőt természetvédelmi szempontok szerint kell kezelni, a termőhelyre jellemző természetes erdei élőhelyek megőrzése és kialakítása, rehabilitációja a kezelés célja.

3.2.1.4. A tájidegen fa- és cserjefajok fokozatos, élőhelyeket kímélő módon történő eltávolítása szükséges.

3.2.2. *Művelési alól kivett, ill. beépített és beépítésre szánt területek kezelése*

3.2.2.1. A beépített területek, utak, ösvények, gyepeként fenntartott Kápolna körüli terület növelése tilos.

3.2.2.2. A Kápolna látogatása, karbantartása, felújítása során csak a Kápolna körüli gyepfelület vehető igénybe, a lehető legkíméletesebb módon, a gépek taposásának, anyagdepóniák és eszközök tárolása okozta talajtömörítés, gyomosítás megelőzése érdekében, a gyepfelület megfelelő gyepeveréssel történő helyreállítása és beállításig történő gondozása mellett.

TERVEZET 05.06.

a helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításáról szóló .../2025.
(.....) Önkormányzati rendelethez

**A Margit-ligeti kastély parkja
helyi védett terület
természetvédelmi kezelési terve**

1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

- 1.1. Őrizze meg a területen élő védett növény- és állatfajok által reprezentált, helyi szinten egyedülálló életközösséget.
- 1.2. Őrizze meg a védett és fokozottan védett fajokat, növelje populációik életképességét, különös tekintettel az alábbi megfigyelt védett és Natura 2000-jelölő fajokra:
- 1.2.1. fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*),
 - 1.2.2. fehér madársisak (*Cephalantera damasonium*),
 - 1.2.3. kardos madársisak (*Cephalantera damasonium*, *C. longifolia*),
 - 1.2.4. barátposzáta (*Sylvia atricapilla*),
 - 1.2.5. barázdabillegető (*Motacilla alba*),
 - 1.2.6. csuszka (*Sitta europaea*),
 - 1.2.7. énekes rigó (*Turdus philomelos*),
 - 1.2.8. erdei pinty (*Fringilla coelebs*),
 - 1.2.9. fekete rigó (*Turdus merula*),
 - 1.2.10. házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros*),
 - 1.2.11. kék cinege (*Parus caeruleus*),
 - 1.2.12. nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*),
 - 1.2.13. sárgarigó (*Oriolus oriolus*),
 - 1.2.14. seregély (*Sturnus vulgaris*),
 - 1.2.15. széncinege (*Parus major*),
 - 1.2.16. szürke légykapó (*Muscicapa striata*),
 - 1.2.17. vörösbegy (*Erithacus rubecula*).
- 1.3. Őrizze meg a természetes és természetszerű élőhelyeket, növelje ezek területi kiterjedését, természeti állapotát, a termőhelynek nem megfelelő, nem őshonos, vagy invazív fajokból álló életközösségek területének csökkentése mellett.
- 1.4. Őrizze meg a terület magas biológiai sokféleségét, az élőhelyek mozaikosságát.
- 1.5. Őrizze meg a jellegzetes természetes felszínformákat (patak völgy fölé magasodó domb).
- 1.6. Biztosítsa a terület további, természetvédelmi célú kutatását és fejlesztését.

2. Természetvédelmi stratégiák

- 2.1. A dombhát tetején kialakult erdőfolt természetközeli állapotának megőrzése, javítása, a védett növény- és állatfajok egyedszámának, állományának fenntartása, növelése természetvédelmi kezeléssel.
- 2.2. A terület állapotát veszélyeztető hatások mérséklése a parkfenntartás és területhasználat élőhelyeket kímélő módjának megválasztásával (pl. a park védett részein a védett növényfajok virágzását követő gyepterület, a nem védett részeken is kerülendő az inváziós tájidegen fajok telepítése, megtűrése).
- 2.3. Tájidegen növényfajok terjedését meg kell akadályozni, vissza kell szorítani.
- 2.4. Az oktatás és bemutatás feltételeinek fenntartása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

3.1.1.1. A dombhát további alaktani átalakításának és további műszaki létesítmények építésének mellőzése.

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása, rekonstrukciója és fejlesztése

3.1.2.1. A terület élővilágát, a védett fajok állományát elsősorban az élőhelyek kezelésével, fenntartásával kell megőrizni.

3.1.3. Fajok védelme

3.1.3.1. A védett növényfajok élőhelyei megőrzendők, kezelésük, átalakításuk csak az élőhely kíméletével és az állapotjavítás céljával lehetséges.

3.1.3.2. A védett állatfajok élőhelyeit károsító beavatkozás nem végezhető.

3.1.3.3. A lábon álló és földön fekvő holtfát a közlekedést nem gátló, nem veszélyeztető módon helyben kell tartani.

3.1.3.4. Az idős fákat meg kell őrizni a hozzájuk kötődő állatfajok (pl. madárfajok, ízeltlábúak, denevérek) védelme miatt is.

3.1.3.5. Madárodúk kihelyezése javasolt.

3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

3.1.4.1. A terület táj- és kultúrtörténeti értékeinek feltárása, bemutatása szükséges.

3.1.5. Látogatás

3.1.5.1. A terület magántulajdon. A terület a tulajdonos engedélyével, a védett természeti értékek és a terület állapotának általános megőrzésére mellett gyalogosan látogatható, a meglévő utak igénybevételével.

3.1.5.2. A területen hulladék elhelyezése tilos. A látogatás során keletkező hulladékot a látogatóknak maguknál kell tartaniuk és el kell vinniük a területről.

3.1.5.3. A tanösvényt és a kapcsolódó műszaki infrastruktúrát úgy kell meghatározni, hogy annak működése, fenntartása ne okozza az élőhelyek zavarását, állapotának romlását (ld. madárfajok költési időszakán kívüli létesítés/fenntartás, taposás mellőzése jó élőhelyeken).

3.1.5.4. A területen technikai sport végzése tilos.

3.1.5.5. A terület védettségét jelző, valamint használatának szabályairól szóló tájékoztató táblákat a terület megközelítési pontjain mielőbb el kell helyezni, esetenként pótolni kell, tartalmukat szükség esetén felülvizsgálni, kiegészíteni kell.

3.1.5.6. A terület értékeiről szóló (tanösvény-)táblákat a lehető legkisebb számban, méretben, lehetőleg takarásban, de a célszerűségnek megfelelően kell ki- vagy áthelyezni. A tanösvény a kisebb

beruházási és fenntartási költségek érdekében okostelefon-alapú is lehet, melyhez a tájban egy-egy QR-kódos állomásjelölő kapcsolódik csupán.

3.1.5.7. A látogatásra vonatkozó előírásokat az interneten is elérhetővé kell tenni, a terület értékeinek bemutatása mellett, annak érdekében, hogy a látogató mielőbb értesüljön a látogatási szabályokról is.

3.1.5.8. A területen parkolóhely és fogadótér nem létesíthető.

3.1.6. Oktatás és bemutatás

3.1.6.1. A terület értékeinek megismerését „virtuálisan” lehetővé kell tenni, tekintettel arra, hogy a terület korlátozottan látogatható: Az interneten be kell mutatni az itt élő növény- és állatfajokat, a táj változását, ideértve az élőhelyek egyediségét és regenerálódását, rehabilitációját. Mindezeket javasolt beépíteni a helyi tantervbe.

3.1.6.2. Amennyiben területet bemutató szakvezető biztosítható, a vezetett túrák és foglalkozások lehetőségét javasoljuk. A foglalkozásoknak azonban az élőhelyek kíméletével és legkisebb zavarásával kell járnia.

3.1.7. Kutatás, vizsgálatok

3.1.7.1. A terület további alapállapot-kutatása szükséges, a még nem, vagy régen vizsgált taxonokra (pl. kismérsők, denevérek, ízeltlábúak) vonatkozóan is.

3.1.7.2. Öt éven belül (2030-ig) a területkezelés hatásainak változását vizsgálni szükséges, az alapján a természetvédelmi kezelési tervet felül kell vizsgálni, a természeti állapotról rendelkezésre álló adatbázist ki kell bővíteni és közzé kell tenni.

3.1.7.3. Bármely szervezet megbízásából készült kutatási eredményeket az Önkormányzatnak és a DINPI-nek el kell juttatni.

3.1.8. Terület- és földhasználat

3.1.8.1. Az inváziós fás vagy lágyszárú növényfajokat mechanikai és/vagy szelektív kémiai módszerek alkalmazásával kell visszaszorítani. A módszer megválasztását mérlegelni szükséges az állomány nagyságára, az utánkezelések és a kezelési eredmény monitorozásának biztosíthatóságára, illetve vizes élőhely közelségére tekintettel.

3.1.8.2. További létesítmények, építmények telepítése tilos. A meglévő építmények (pl. tó és szökőkút, kálvária, utak) karbantartását, felújítása elsősorban az utak felülete igénybevételével lehetséges. A közeli élőhelyek kíméletés igénybevételére csak indokolt esetben kerülhet sor.

3.1.8.3. Az utak burkolására aszfalt, beton alkalmazása tilos. Egyéb ösvények nem alakíthatók ki; a vadcsapások csak kutatási céllal vehetők igénybe.

3.1.8.4. A területen nem folytatható olyan tevékenység, amely zaj- és fényszennyezéssel jár.

3.1.9. Természetvédelmi infrastruktúra

3.1.9.1. A terület védettségét jelző táblákat mielőbb ki kell helyezni, szükség esetén pótolni és felújítani szükséges.

3.1.9.2. A természeti értékek bemutatását szolgáló épített és fenntartott elemek (pl. információs táblák, festett nyomvonal-jel, pihenőpad) a legkisebb beavatkozással létesíthetők és üzemeltethetők. Tájba illesztésüket helyük, méretük és anyaguk megválasztásával kell szavatolni. Parkolót a területen belül nem lehet létesíteni.

3.1.9.3. Madárodúk kihelyezése madártani szakértővel történő egyeztetést követően mindenképpen javasolt.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Fásított terület művelési ágú területek kezelése

3.2.1.1. Haszonfa-termelést szolgáló erdőgazdálkodás nem folytatható, a meglévő erdőket védelmi (pl. talaj-, partvédelmi) funkciójú, természetvédelmi célokat is szolgáló erdőkként kell kezelni.

3.2.1.2. Csak a termőhelyre jellemző fás élőhelyek természet szerű fejlesztése, rehabilitációja lehetséges.

3.2.1.3. A spontán létrejött erdőket, cserjéseket természetvédelmi szempontok szerint kell kezelni, a termőhelyre jellemző természetes erdei élőhelyek megőrzése és kialakítása, rehabilitációja a kezelés célja.

3.2.2. *Művelési alól kivett, ill. beépített és beépítésre szánt területek kezelése*

3.2.2.1. A beépített területek (utak, építmények számának és kiterjedésének) növelése tilos.

3.2.2.2. A funkciójukat veszített épületeket és építményeket el kell bontani.

TERVEZET 05.06.

a helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításáról szóló .../2025.
(.....) Önkormányzati rendelethez

**A Holdvilág-árok
helyi védett terület
természetvédelmi kezelési terve**

1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

- 1.1. Őrizze meg a területen élő védett növény- és állatfajok által reprezentált, helyi szinten egyedülálló életközösséget.
- 1.2. Őrizze meg a védett és fokozottan védett fajokat, növelje populációik életképességét, különös tekintettel az alábbi megfigyelt védett és Natura 2000-jelölő fajokra:
 - 1.2.1. mocsári csorbóka (*Sonchus palustris*),
 - 1.2.2. hóvirág (*Galanthus nivalis*),
 - 1.2.3. kövi rák (*Austropotamobius torrentium*),
 - 1.2.4. nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*).
- 1.3. Őrizze meg a természetes és természet szerű élőhelyeket, növelje ezek területi kiterjedését, természeti állapotát, a termőhelynek nem megfelelő, nem őshonos, vagy invazív fajokból álló életközösségek területének csökkentése mellett.
- 1.4. Őrizze meg a terület magas biológiai sokféleségét, az élőhelyek mozaikosságát.
- 1.5. Őrizze meg a jellegzetes természetes felszínformákat (a patakmeder morfológiai változatosságát, az arra hatással lévő növényzettel), mely a patak élővilágának keretfeltételeit biztosítják.
- 1.6. Biztosítsa a terület további természetvédelmi célú kutatását és fejlesztését.

2. Természetvédelmi stratégiák

- 2.1. A patak menti vegetációsáv természetközeli állapotának megőrzése, javítása, a változatos medermorfológiai megőrzése, a védett növény- és állatfajok egyedszámának, állományának fenntartása, növelése természetvédelmi kezeléssel.
- 2.2. A terület állapotát veszélyeztető hatások mérséklése mentén elsősorban az árvízvédelmi, valamint az utakkal és szomszédos ingatlanokkal kapcsolatos műszaki beavatkozások során az élőhelyeket kímélő megoldások választása. Továbbá a hulladéklerakás megelőzése, a parkolás szabályozása, a csapadékvíz szennyezésmentes bevezetése.
- 2.3. Tájédegen növényfajok terjedését meg kell akadályozni, vissza kell szorítani.
- 2.4. Az oktatás és bemutatás feltételeinek fenntartása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- 3.1. **Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak**
- 3.2.3. *Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme*

3.2.3.1. A természetközeli morfológiájú meder- és partszakaszok védelme. További művi beavatkozások mellőzése. Meglévő, rossz műszaki állapotú, feleslegessé vált műtárgyak elbontása, természetalapú, természetközeli megoldásokkal történő kiváltása (pl. csőáteresz, híd, mederburkolat).

3.2.3.2. Meder- és partrendezés mellőzése, minimalizálása, természetalapú, mérnökbiológiai megoldások alkalmazása. Kőbeton és beton műtárgy, gabionkas, rénomatrac elhelyezése tilos.

3.2.4. *Élőhelyek kezelése, fenntartása, rekonstrukciója és fejlesztése*

3.2.4.1. A terület élővilágát, a védett fajok állományát elsősorban az élőhelyek kezelésével, fenntartásával kell megőrizni.

3.2.5. *Fajok védelme*

3.2.5.1. A védett növény- és állatfajok élőhelyei megőrzendők, kezelésük, átalakításuk csak az élőhely kíméletével és az állapotjavítás céljával lehetséges.

3.2.5.2. A lábon álló és földön fekvő holtfát a közlekedést és nagyvízi lefolyást nem gátló, nem veszélyeztető módon helyben kell tartani.

3.2.5.3. Az idős fákat meg kell őrizni a hozzájuk kötődő állatfajok (pl. madárfajok, ízeltlábúak, denevérek) védelme miatt is.

3.2.5.4. Madárodúk kihelyezése javasolt.

3.2.6. *Táj- és kultúrtörténeti értékek*

3.2.6.1. A terület táj- és kultúrtörténeti értékeinek feltárása, bemutatása szükséges.

3.2.7. *Látogatás*

3.2.7.1. A terület – részben – magántulajdon. A védett természeti értékek megőrzésére, fenntartására irányuló előírások betartása mellett a terület a Nádas utca mentén gyalogosan szabadon látogatható. A mederben való közlekedést a taposási károk megelőzése érdekében mellőzni kell.

3.2.7.2. A területen hulladék elhelyezése tilos. A látogatás során keletkező hulladékot a látogatóknak maguknál kell tartaniuk és el kell vinniük a területről.

3.2.7.3. A tanösvényt és a kaposolódó műszaki infrastruktúrát úgy kell meghatározni, hogy annak működése, fenntartása ne okozza az élőhelyek zavarását, állapotának romlását (ld. madárfajok költési időszakán kívüli létesítés/fenntartás, taposás mellőzése jó élőhelyeken).

3.2.7.4. A terület védettségét jelző, valamint használatának szabályairól szóló tájékoztató táblákat a terület megközelítési pontjánál mielőbb el kell helyezni, esetenként pótolni kell, tartalmukat szükség esetén felülvizsgálni, kiegészíteni kell.

3.2.7.5. A terület értékeiről szóló (tanösvény-) táblákat a lehető legkisebb számban, méretben, lehetőleg takarásban, de a célszerűségnek megfelelően kell ki- vagy áthelyezni. A tanösvény a kisebb beruházási és fenntartási költségek érdekében okostelefon-alapú is lehet, melyhez a tájban egy-egy QR-kódos állomásjelölő kapcsolódik csupán.

3.2.7.6. A látogatásra vonatkozó előírásokat az interneten is elérhetővé kell tenni, a terület értékeinek bemutatása mellett, annak érdekében, hogy a látogató mielőbb értesüljön a látogatási szabályokról is.

3.2.7.7. A kijelölt parkolóhely a terület rovására nem bővíthető. A parkolás lehetőségét a meglévő parkolási lehetőségek igénybevételével és ajánlásával javasolt biztosítani.

3.2.7.8. A területen technikai sport végzése tilos.

3.2.8. *Oktatás és bemutatás*

3.2.8.1. A terület értékeinek megismerését „virtuálisan” is lehetővé kell tenni: Az interneten be kell mutatni az itt élő növény- és állatfajokat, a táj változását, ideértve az élőhelyek egyediségét és regenerálódását, rehabilitációját. Mindezeket javasolt beépíteni a helyi tantervbe.

3.2.8.2. Amennyiben területet bemutató szakvezető biztosítható, a vezetett túrák és foglalkozások lehetőségét javasoljuk. A foglalkozásoknak azonban az élőhelyek kíméletével és legkisebb zavarásával kell járnia.

3.2.9. *Kutatás, vizsgálatok*

3.2.9.1. A terület további alapállapot-kutatása szükséges, a még nem, vagy régen vizsgált taxonokra (pl. kisméltosok, denevérek, ízeltlábúak) vonatkozóan is.

3.2.9.2. Öt éven belül (2030-ig) a területkezelés hatásainak változását vizsgálni szükséges, az alapján a természetvédelmi kezelési tervet felül kell vizsgálni, a természeti állapotról rendelkezésre álló adatbázist ki kell bővíteni és közzé kell tenni.

3.2.9.3. Bármely szervezet megbízásából készült kutatási eredményeket az Önkormányzatnak és a DINPI-nek el kell juttatni.

3.2.10. *Terület- és földhasználat*

3.2.10.1. Az inváziós fás vagy lágyszárú növényfajokat mechanikai és/vagy szelektív kémiai módszerek alkalmazásával kell visszaszorítani. A módszer megválasztását mérlegelni szükséges az állomány nagyságára, az utánkezelések és a kezelési eredmény monitorozásának biztosíthatóságára, illetve vizes élőhelyre tekintettel.

3.2.10.2. Horgászni, kapcsolódó infrastruktúrát kiépíteni nem lehet.

3.2.10.3. A patakból vizet kivenni, elvezetni tilos.

3.2.10.4. A csapadékvizeket csak a szennyezésektől mentesen lehet a vízfolyásba vezetni. Ennek érdekében a kapcsolódó árokrendszert meg kell vizsgálni, a szennyező forrásokat ki kell zárni, fel kell számolni.

3.2.10.5. Útépités során vizsgálni kell annak lehetőségét, hogy a csapadékvizeket a patakba esőkeretekkel, földmedrű, gyepes, kűszöbökkel növelt szikkasztó és szűrő funkciójú árkokkal vezessék be.

3.2.10.6. A patakra olyan vízjogi engedélyes és fenntartási tervet kell készíttetni, mely az ökológiai, természetvédelmi szempontokat teljes mértékben figyelembe veszi.

3.2.10.7. A területen nem folytatható olyan tevékenység, amely zaj- és fényszennyezéssel jár.

3.2.10.8. Az illegális hulladéklerakókat fel kell számolni, újabb lerakók keletkezését meg kell előzni.

3.2.10.9. Az illegális fakivágást meg kell előzni.

3.2.10.10. A nádasal és fás vegetációval borított területet az élőhely védelme érdekében beépíteni, feltörni, természeti állapotát egyéb veszélyeztető módon hasznosítani tilos.

3.2.11. *Természetvédelmi infrastruktúra*

3.2.11.1. A terület védettségét jelző táblákat mielőbb ki kell helyezni, szükség esetén pótolni és felújítani kell.

3.2.11.2. A természeti értékek bemutatását szolgáló épített és fenntartott elemek (információs táblák, festett nyomvonal-jel, pihenőpad) a legkisebb beavatkozással létesíthetők és üzemeltethetők. Tájba illesztésüket helyük, méretük és anyaguk megválasztásával kell szavatolni. További parkolót a területen belül nem lehet létesíteni, bővíteni.

3.2.11.3. Madárodúk kihelyezése madártani szakértővel történő egyeztetést követően mindenképpen javasolt.

3.1. *Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak*

3.3.1. *Nádas művelési ágú területek kezelése*

3.3.1.1. A terület északi részén lévő nádas vágása télen, lehetőleg fagyott, de mindenképpen száraz talajon, több éves vágási rendben végezhető.

3.3.1.2. A levágott nádat a területről el kell távolítani, helyszínen tárolni legfeljebb egy hónapig, rontott területrészen szabad.

3.3.1.3. A terület nádasait a nádas állományok mennyiségi és minőségi állapotának megőrzése és javítása érdekében kell kezelni.

3.3.2. *Fásított terület művelési ágú területek kezelése*

3.3.2.1. Haszonfa-termelést szolgáló erdőgazdálkodás nem folytatható, a meglévő patakmenti erdősáv védelmi (pl. talaj-, partvédelmi) funkciójú, természetvédelmi célokat is szolgáló erdőkként kell kezelni.

3.3.2.2. A spontán létrejött erdősávot természetvédelmi szempontok szerint kell kezelni, a termőhelyre jellemző természetes erdei élőhelyek megőrzése és kialakítása, rehabilitációja a kezelés célja.

3.3.2.3. A tájidegen fa- és cserefajok fokozatos, élőhelyeket kímélő módon történő eltávolítása szükséges.

3.3.3. *Művelési alól kivett, ill. beépített és beépítésre szánt területek kezelése*

3.3.3.1. A tervezési területen húzódó út művelési ágban nyilvántartott utakat a „Terület- és földhasználat” pontban leírt módon kell fenntartani, fejleszteni. A Nádas utca burkolatának megépítése esetén az útburkolatról lefolyó vizeket lehetőleg mennyiségi értelemben is csillapítva (pl. gyepes szikkasztó árok, medence, esőkert), mindenképpen olaj- és homokfogón keresztül lehet a patakba vezetni.

3.3.3.2. A vegetációval borított területek beépítése (pl. út menti parkoló, nádas területen épület létesítése) tilos.

3.3.3.3. Az engedéllyel nem rendelkező építményeket el kell bontani.

3.3.3.4. A patakmeder kotrása, a rézsűk rendezése, a kísérővegetáció irtása, megnyitása tilos. A meder műszaki védelme csak természetes és mérnökbiológiai módszerekkel biztosítható.

TERVEZET

a helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításáról szóló .../2025.
(.....) Önkormányzati rendelethez

**A Margit-ligeti kápolna kertje
helyi védett terület
természetvédelmi kezelési terve**

1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

1.1. Őrizze meg a területen élő védett növény- és állatfajok által reprezentált, helyi szinten egyedülálló életközösséget.

1.2. Őrizze meg a védett és fokozottan védett fajokat, növelje populációik életképességét, különös tekintettel az alábbi megfigyelt védett és Natura 2000-jelölő fajokra:

- 1.2.1. hóvirág (*Galanthus nivalis*),
- 1.2.2. barátposzáta (*Sylvia atricapilla*),
- 1.2.3. csuszka (*Sitta europaea*),
- 1.2.4. erdei pinty (*Fringilla coelebs*),
- 1.2.5. fekete rigó (*Turdus merula*),
- 1.2.6. füstifecske (*Hirundo rustica*),
- 1.2.7. kis poszáta (*Sylvia curruca*),
- 1.2.8. mezei poszáta (*Sylvia communis*),
- 1.2.9. nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*),
- 1.2.10. sárgarigó (*Oriolus oriolus*),
- 1.2.11. seregély (*Sturnus vulgaris*),
- 1.2.12. vadgerle (*Streptopelia turtur*),
- 1.2.13. vörösbegy (*Erithacus rubecula*),
- 1.2.14. zöld küllő (*Picus viridis*),
- 1.2.15. zöldike (*Carduelis chloris*).

1.3. Őrizze meg a regenerálódó természetszerű élőhelyeket, növelje ezek területi kiterjedését, természeti állapotát, a termőhelynek nem megfelelő, nem őshonos, vagy invazív fajokból álló életközösségek területének csökkentése mellett.

1.4. Őrizze meg a terület magas biológiai sokféleségét, az élőhelyek mozaikosságát.

1.5. Őrizze meg a jellegzetes természetes felszínformákat (a hajdani patakártér, völgytalp eredeti domborzati adottságait).

1.6. Biztosítsa a terület további, természetvédelmi célú kutatását és fejlesztését.

2. Természetvédelmi stratégiák

2.1. A területen lévő természetközeli élőhelyfolt állapotának megőrzése, javítása, a védett növény- és állatfajok egyedszámának, állományának fenntartása, növelése természetvédelmi kezeléssel.

2.2. A terület állapotát veszélyeztető hatások mérséklése mentén elsősorban a szomszédos ingatlanokkal kapcsolatos, valamint a földrésztelen lévő hajdani kápolna felújításával kapcsolatos műszaki beavatkozások során az élőhelyeket kímélő megoldások választása. Az épület majdani felújítása és hasznosítása során a délnyugati rész nem parkosítható, nem tölthető fel, nem építhető be, hulladéklerakás és az ideiglenes igénybevétel sem megengedett.

2.3. Tájédegen növényfajok terjedését meg kell akadályozni, vissza kell szorítani.

2.4. Az oktatás és bemutatás lehetőségének biztosítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. *Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak*

3.1.1. *Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme*

3.1.1.1. A hajdani patak-menti völgytalp természetközeli morfológiai állapotát meg kell őrizni, feltöltése, mélyítése tilos.

3.1.2. *Élőhelyek kezelése, fenntartása, rekonstrukciója és fejlesztése*

3.1.2.1. A terület élővilágát, a védett fajok állományát elsősorban az élőhelyek kezelésével, fenntartásával kell megőrizni. Kivételt képez a rongtott területrészen, pl. bentandó építmény helyén természetszerű, helyi csapadékgazdálkodást segítő mélyedés, pl. esőkert kialakítása.

3.1.3. *Fajok védelme*

3.1.3.1. A védett növényfajok élőhelyei megőrzendők.

3.1.3.2. A védett állatfajok élőhelyeit károsító beavatkozás nem végezhető.

3.1.3.3. A lábon álló és földön fekvő holtfa a közlekedést nem gátló, nem veszélyeztető módon helyben kell tartani.

3.1.3.4. Az idős fákat meg kell őrizni a hozzájuk kötődő állatfajok (pl. madárfajok, ízeltlábúak, denevérek) védelme miatt is.

3.1.3.5. Madárodúk kihelyezése javasolt.

3.1.4. *Táj- és kultúrtörténeti értékek*

3.1.4.1. A terület táj- és kultúrtörténeti értékeinek feltárása, bemutatása szükséges.

3.1.4.2. A hajdani kápolna, mint épített kultúrtörténeti érték megőrzése szükséges.

3.1.5. *Látogatás*

3.1.5.1. A védett természeti értékek megőrzésére, fenntartására irányuló előírások betartása mellett, a tulajdonos hozzájárulásával, a terület gyalogosan látogatható.

3.1.5.2. A területen hulladék elhelyezése tilos. A látogatás során keletkező hulladékot a látogatóknak maguknál kell tartaniuk és el kell vinniük a területről.

3.1.5.3. A terület értékeinek bemutatását szolgáló infrastruktúrát úgy kell kialakítani, hogy annak működése, fenntartása ne okozza az élőhelyek zavarását, állapotának romlását (ld. madárfajok költési időszakán kívüli létesítés/fenntartás, taposás mellőzése jó élőhelyeken).

3.1.5.4. A területen technikai sport végzése tilos.

3.1.5.5. A terület védettséjét jelző, valamint használatának szabályairól szóló tájékoztató táblákat a terület megközelítési pontjain mielőbb el kell helyezni, esetenként pótolni kell, tartalmukat szükség esetén felülvizsgálni, kiegészíteni kell.

3.1.5.6. A terület értékeiről szóló táblá(ka)t a lehető legkisebb számban, méretben, lehetőleg takarásban, de a célszerűségnek megfelelően kell ki-, vagy áthelyezni. Az ismeretterjesztés a kisebb beruházási és fenntartási költségek érdekében okostelefon-alapú is lehet, melyhez a tájban egy-egy QR-kódos állomásjelölő kapcsolódik csupán.

3.1.5.7. A látogatásra vonatkozó előírásokat az interneten is elérhetővé kell tenni, a terület értékeinek bemutatása mellett, annak érdekében, hogy a látogató mielőbb értesüljön a látogatási szabályokról is. Tekintettel arra, hogy a terület kicsi, zárt, jelenlegi megközelítése más ingatlanon keresztül, a tulajdonos/kezelő hozzájárulásával történhet, az interneten történő tájékoztatást kell előnyben részesíteni.

3.1.5.8. A kijelölt parkolóhely a terület rovására nem bővíthető. A parkolás lehetőségét a meglévő parkolási lehetőségek igénybevételeivel és ajánlásával javasolt biztosítani.

3.1.6. *Oktatás és bemutatás*

3.1.6.1. A terület értékeinek megismerését „virtuálisan” is lehetővé kell tenni: Az interneten be kell mutatni az itt élő növény- és állatfajokat, a táj változását, ideértve az élőhelyek egyediségét és regenerálódását, rehabilitációját. Mindezeket javasolt beépíteni a helyi tantervbe.

3.1.6.2. Amennyiben területet bemutató szakvezető biztosítható, a vezetett túrák és foglalkozások lehetőségét javasoljuk. A foglalkozásoknak az élőhelyek kíméletével és legkisebb zavarásával kell járnia.

3.1.7. *Kutatás, vizsgálatok*

3.1.7.1. A terület további alapállapot-kutatása szükséges, a még nem, vagy régen vizsgált taxonokra (pl. kisemlősök, denevérek, ízeltlábúak) vonatkozóan is.

3.1.7.2. Öt éven belül (2030-ig) a területkezelés hatásainak változását vizsgálni szükséges, az alapján a természetvédelmi kezelési tervet felül kell vizsgálni, a természeti állapotról rendelkezésre álló adatbázist ki kell bővíteni és közzé kell tenni.

3.1.7.3. Bármely szervezet megbízásából készült kutatási eredményeket az Önkormányzatnak és a DINPI-nek el kell juttatni.

3.1.8. *Terület- és földhasználat*

3.1.8.1. A kápolna felújítása során a környezet jellegét figyelembe kell venni, a műszaki beavatkozásokat a környezet megóvásával kell végezni, és a felújítás után eredeti állapotában – e természetvédelmi kezelési tervben foglaltaknak megfelelően – vissza kell állítani. A kímélendő, ideiglenesen sem igénybevehető területeket a felújítás megkezdése előtt ki kell jelölni, ott semmilyen deponálás, raktározás sem engedhető meg.

3.1.8.2. Az épület felújítása és hasznosítása során zaj- és fényszennyezést mérsékelni kell, az élővilág zavarásának csökkentése érdekében (pl. téli félévben történő munkavégzés).

3.1.8.3. A területen nem folytatható olyan tevékenység, amely zaj- és fényszennyezéssel jár.

3.1.8.4. A területen ipari, bányászati, mezőgazdasági tevékenység nem végezhető.

3.1.8.5. Út, parkoló csak a hajdani kápolnától északra lévő területrészen alakítható ki.

3.1.8.6. Nem burkolt gyalogösvény az épülettől délre kialakítható.

3.1.8.7. A terület talajvízszintjét csökkentő beavatkozás tilos.

3.1.8.8. A csapadékvizeket (ld. hajdani kápolna tetőfelületének felújítása, esetleges burkolatok építése során keletkező csapadékvizek) csak a szennyezésektől mentesen lehet a területre vezetni, szikkasztani.

3.1.8.9. A terület délnyugati, természetközeli részén szennyvizet nem szabad átvezetni, tárolni, szikkasztani. Az inváziós fás vagy lágyszárú növényfajokat mechanikai és/vagy szelektív kémiai módszerek alkalmazásával kell visszaszorítani. A módszer megválasztását mérlegelni szükséges az állomány nagyságára, az utánkezelések és a kezelési eredmény monitorozásának biztosíthatóságára, illetve vizes élőhely közelségére (Dera patak) tekintettel.

3.1.8.10. Az illegális hulladéklerakást meg kell előzni, fel kell számolni.

3.1.8.11. Az illegális fakivágást meg kell előzni.

3.1.9. *Természetvédelmi infrastruktúra*

3.1.9.1. A terület védettségét jelző táblákat mielőbb ki kell helyezni, szükség esetén pótolni és felújítani szükséges.

3.1.9.2. A természeti értékek bemutatását szolgáló épített és fenntartott elemek (információs táblák, kaszálással, gallyazással fenntartott ösvényszakaszok, festett nyomvonal-jel, pihenőpad) a legkisebb mennyiségben és beavatkozással létesíthetők és üzemeltethetők. Tájba illesztésüket helyük, méretük és anyaguk megválasztásával kell szavatolni. További parkolót a területen belül nem lehet létesíteni, bővíteni.

3.1.9.3. Madárodúk kihelyezése madártani szakértővel történő egyeztetést követően mindenképpen javasolt.

3.2. *Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak*

3.2.1. Fásított terület művelési ágú területek kezelése

3.2.1.1. Haszonfa-termelést szolgáló erdőgazdálkodás nem folytatható. A meglévő erdőfoltot természetvédelmi célokat szolgáló erdőként kell kezelni.

3.2.1.2. Csak a termőhelyre jellemző fás élőhelyek természetszerű fejlesztése, rehabilitációja lehetséges.

3.2.1.3. A tájidegen fa- és cserjefajok fokozatos, élőhelyeket kímélő módon történő eltávolítása szükséges.

3.2.2. Művelés alól kivett, ill. beépített és beépítésre szánt területek kezelése

3.2.7.1. A tervezési terület művelés alól kivett terület.

3.2.7.2. A beépített területek növelése tilos. A kápolnaépület felújításával és használatával összefüggésben lehetőleg a szomszédos földrészlet parkolóját kell igénybe venni.

3.2.7.3. Az engedéllyel nem rendelkező és funkciójukat veszített épületeket és építményeket el kell bontani.

3.2.7.4. A meglévő épületeket, építményeket tájba kell illeszteni. A hajdani kápolna felújítása a jelleg megőrzése mellett, építésügyi, építészeti szempontok figyelembe vételével történhet.

3.2.7.5. A hajdani kápolna felújítása, hasznosítása a természeti értékek megőrzése mellett lehetséges.

a helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításról szóló .../2025.
(.....) Önkormányzati rendelethez

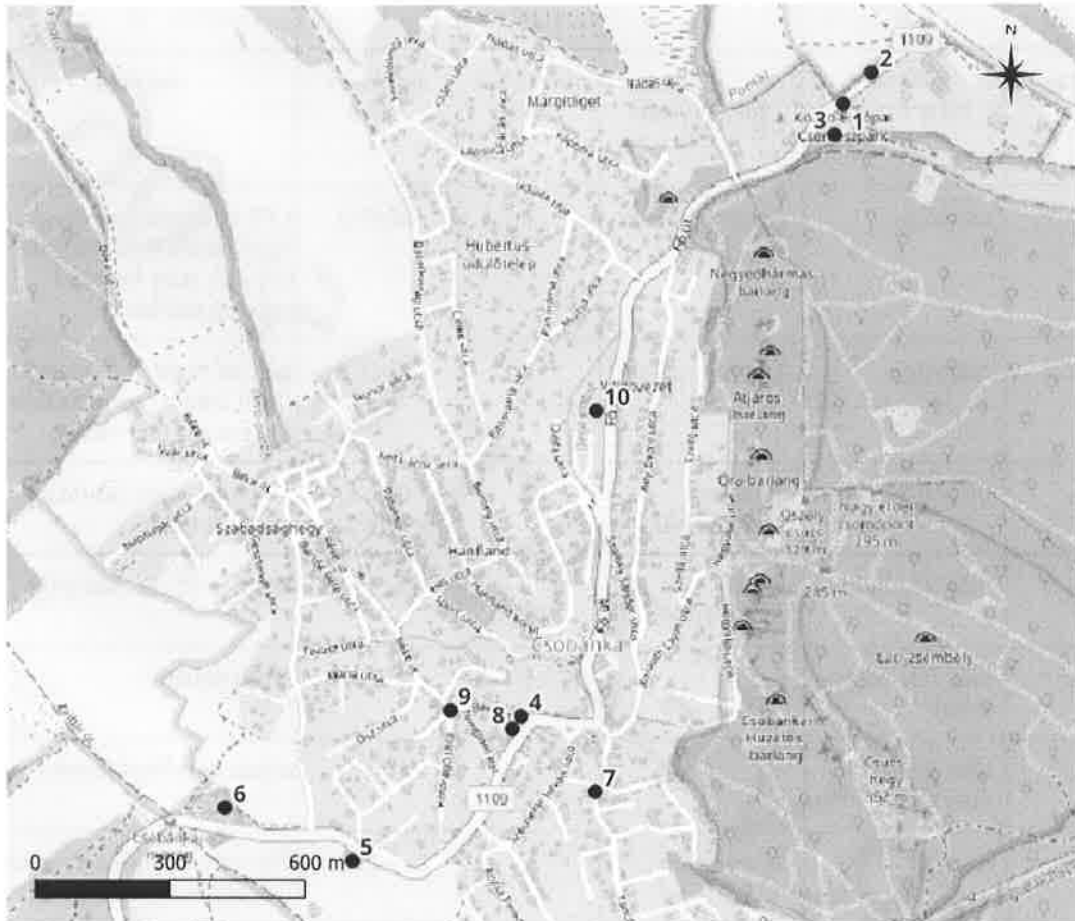
A helyi jelentőségű védett természeti értékek azonosítására szolgáló adatok

A	B	C	D	E	F
sorszám	magyar megnevezés	latin megnevezés	menyiség (db)	helyrajzi szám	helyszín
1.	csertőlgy	<i>Quercus cerris</i>	1	0241/2	a Fő út mentén, a Margit-ligeti iskola falu-központ felé eső, nem használt bejárat mellett
2.	csertőlgy	<i>Quercus cerris</i>	1	0241/2	a Fő út mentén, a Margit-ligeti iskola bejáratától az útelágazás felé eső fa.
3.	platánok	<i>Platanus occidentalis</i>	15	603/1, 603/2	a Margit-ligeti iskola és kápolna telke
4.	nagylevelű hárs	<i>Tilia platyphyllos</i>	1	288, 390/2	Béke út 15. sz. ház előtt.
5.	idős fák (több fafaj)	-	5	121	szerb temető
6.	idős fák (több fafaj)	-	~30	150/1	római katolikus temető
7.	eperfa	<i>Morus alba</i>	1	835	Táncsics utcáról a Bem utca felé átvezető lépcső mellett.
8.	diófa	<i>Juglans regia</i>	1	1	a szerb ortodox templom parkja
9.	vadgésztenye	<i>Aesculus hippocastanum</i>	2	288	Szerb tér
10.	páfrányfenyő (halfarkfa)	<i>Ginkgo biloba</i>	2	605/1	Ybl-villa parkja

9. számú melléklet

a helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításról szóló .../2025.
(.....) Önkormányzati rendelethez

A helyi jelentőségű védett természeti értékek elhelyezkedése

TEA

a helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításról szóló .../2025.
(.....) Önkormányzati rendelethez

A helyi jelentőségű védett természeti értékek természetvédelmi kezelési terve

1. A fák állapotát a gyökérzetükkel és az általuk átszőtt talajréteggel, földtani közeggel együtt kell óvni.
2. Adott földtömeg földfelszíni, horizontális lehatárolása alapvetően a lombkorona külső vonalával, a csurgó vonalával történik. A fa várható növekedése miatt, valamint a gyökérzetre távolabbról irányuló hatások csökkentése, kizárása érdekében azonban nagyobb, egyedileg meghatározandó terület lehatárolása szükséges.
3. A lehatárolt területen kerülni kell a talaj bolygatását, a talajfelszín leburkolását, közművek fektetését, árkok létrehozását, a terület kiterjedésének csökkentését, a feltöltést.
4. Alapvetően e területen kell biztosítani a csapadékvíz beszivárgásának lehetőségét. Elkerülhetetlen vagy meglévő burkolat esetén vizet átteresztő burkolatot (nagy fugahézagú burkolat, szórt kő vagy kötőanyaggal stabilizált szórt burkolat) kell alkalmazni. Törekedni kell a védőterületen túl is a beszivárgás biztosítására. Szükség esetén a burkolatot vissza kell bontani, vagy cserélni kell.
5. Ki kell zárni a gyalogosok általi taposást, anyagok, eszközök deponálását, parkolást, melyek a talaj tömörítését, szennyezését okozhatják. Közvetve a megfelelő állapot visszaállítása érdekében további, bolygatással járó beavatkozásokat (pl. anyag eltávolítása, talajszellőztetés) igényelhetnek.
6. A csurgó alatti területen szabad talajfelszín, mulcsanyaggal való borítás, gyeppótló növényzet kialakítása szükséges. Fokozott igénybevétel esetén faveremráccsal kell biztosítani a tömörödés megelőzését a víz beszivárgásának lehetőségét.
7. A gyökérzetet érintő tevékenységek során törekedni kell a gyökértömeg minél kisebb csökkentésére, a gyökérzet megelőző fizikai védelmére (legkisebb metszlappal történő levágás), a gyökérzet kiszáradás elleni védelmére.
8. Ideiglenes területi igénybevétel esetén a fa törzsétől akkora távolságot kell elhagyni, hogy a tervezett tevékenység során a fa törzse semmiképpen ne sérüljön. Szükség esetén, de építési tevékenység során mindenképpen, megfelelő védelemmel kell ellátni a fa törzsét (kalodázás).
9. A fa törzsének, kérgének károsítása bevéséssel, felfestéssel, szögeléssel vagy egyéb módon tilos. (Kivételet képez a túraútvonalakra utaló jelek szakszerű kéregkezelése és festése, illetve a kataszterazonosító táblák rögzítése.)
10. Építési tevékenység tervezése során a fa faja alapján várható szabad méretnövekedését (gyökérzet, törzs, lombkorona) maradéktalanul lehetővé tevő távolság meghagyására kell törekedni.
11. A lombkorona ürszelvényekbe eső részét az ágak legkisebb mértékű és szakszerű metszésével, levágásával kell eltávolítani, és sebkezeléssel kell ellátni. A tervezett légvezetéseket lehetőség szerint eredendően a fa lombkoronájának érintetlenül hagyásával kell tervezni.
12. A fa koronájának alakítása csak a fa faja szerinti habitusa, esztétikai értéke és statikája figyelembevételével történhet.
13. A fák biztonsági okokból történő metszése, alakítása során az élőhelyi jelentőséget is figyelembe kell venni. Ld. odúk megléte esetén lehetőség szerinti megtartás javasolt, vagy szükség szerű eltávolítás esetén fészkelési időn kívül történő csonkolás javasolt, valamint, ha a fa állapota azt lehetővé teszi, mesterséges odúval történő kiváltást kell alkalmazni.
14. Védett területen a biztonsági megfontolások mellett a természetvédelmi összefüggéseket határozottan érvényesíteni kell. Pl. látogatott területen néhány m magasságig a lábon száradt fát meg

kell hagyni az odúlakó és holt faanyaghoz kötődő állatfajok életfeltételeinek biztosítása érdekében. Ugyanezen okból a kidőlt, kivágott fa egy részét földön fekvő holtfaként kell visszahagyni. (Ld. Csobánka esetében egyedi módon védett fa védett területen a volt a Margit-ligeti iskola és kápolna telkén, és az Ybl-villa kertjében van. Előbbi esetben a parknak egy része természetközeli jelenleg, az Ybl-villa kertjének egésze természetközeli.)

15. A közterületen álló fák szabadon látogathatók. A látogatás és a területhasználat során a fák körüli szabad vagy növényzettel borított talajfelszín taposását, a gyökérzet, a kéreg, az ágak és a lombkorona, a virágzat, a termések károsítását mellőzni kell.

16. A fák egyedi vagy csoportos védettsége és jelentősége bemutatásának, valamint a látogatás szabályainak módját ki kell dolgozni. Az egyenként, védettségről és a fáról szóló táblával történő megjelölés sűrű elhelyezkedés esetén, városképi vagy egyéb szempontból kerülendő.

17. A védett fákra és általában a zöldterületek sokrétű jelentőségére az önkormányzat honlapján fel kell hívni a figyelmet. A védett és védelemre javasolt fákról lista, leírás, térkép közzététele szükséges.

18. A fák állapotának felmérése 5 évente szükséges.

19. A katasztert folyamatosan bővíteni kell.

20. A fák állapotának vizsgálata és fákkal kapcsolatos kutatások nem járhatnak a fák károsodásával.

21. A fák károsodásával járó módon (ld. gyökérzet, törzs, kéreg, ágak sérülése) a fák információs táblával nem jelölhetők meg. Igen!

22. A fákat és közvetlen környezetüket érintő kutatások, fejlesztések, valamint oktatási célok esetében Csobánka Község jegyzője, mint helyi természetvédelmi hatóság szakmai véleményének és engedélyének előzetes megkérése szükséges.

TERVEZET

a helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításról szóló .../2025.
(.....) Önkormányzati rendelethez

A helyi jelentőségű védett természeti értékek kataszterének adattartalma, és jelölése

A	B	C	D
sorszám	adatkör	azonosító adatok	minősítés
1.	egyed azonosítás	sorszám	
2.		magyar megnevezés	
3.		latin megnevezés	
4.		helyszín	
5.		helyrajzi szám	
6.		koordináták	
7.		elhelyezkedés	szoliter
8.			fasor
9.			park
10.			kert
11.		térképi megjelenítés	
12.		fotó	
13.	fizikai paraméterek	magasság	
14.		törzsátmérő	
15.		törzsmagasság	
16.		koronaátmérő	
17.		életkor	
18.	állapotjellemző	gyökérzet	felszínen látszó, ép
19.			felszínen látszó, sérült
20.			felszínen nem látszó
21.		törzs	ép

22.			sérült
23.			odvas
24.			száraz
25.			dőlt
26.			többtörzsű
27.		korona	ép
28.			aszimmetrikus
29.			csonka
30.			hiányos
31.			gyenge növekedés
32.			rendellenes növekedésű
33.			villásan elágazó
34.			részben száraz
35.			száraz
36.	kezelési javaslatok		ágcsonkok levágása
37.			forgalomtechnikai metszés
38.			ifjító metszés
39.			odúkezelés
40.			koronaalakító, korona könnyítő metszés
41.			sebhelyek kezelése
42.			száraz törött ágak levágása
43.			borostyán, fagyöngy eltávolítás
44.			dőlt törzs megtámasztás
45.			növényvédelmi kezelés
46.			egyéb
47.	megjegyzés		